

پرسش و پاسخ

فتاویٰ حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی (مد ظله)
در جلسه‌ی هفتگی با اعضای پاسخگویی به سوالات شرعی

عن ابن الحسن (ع) قال: ولاية علي (ع) مكتوبة في صحف جميع الأنبياء ولن يبعث الله رسولا إلا بنو محمد (ص) ووصية علي (ع). سفينة البحار، ج ۲، ص ۶۹۱

مانند حمام ها، بفروشد و صرف هزینه ساخت حمام در منازل افراد فقیر یا آب بهای آنها نمایند.

مسئله ۴- اجاره دادن زیرزمین مساجد و حسینیه ها برای رستوران و غیره و یا تبدیل بخشی از آن به مغازه و امثال آن مطلقا جایز نیست؛ مگر اینکه از ابتدا به همان صورت وقف شده باشد.

مسئله ۵- تأسیس سرویس بهداشتی به دلیل کوچک بودن یا تغییر مکان و امثال آن در مساجد چند حالت دارد: از ابتدا در زمینی که وقف مسجد کرده اند (چون مساجد در عرف امروز همراه با سرویس بهداشتی است)، می توان سرویس بهداشتی ساخت. ولی در مساجد قدیمی آنچه جزء مسجد است، مانند صحن یا حیاط مساجدی که غالبا در آن نماز می خوانند را نمی توان تبدیل به سرویس بهداشتی کرد، و باید محل دیگری را برای این منظور تهیه کنند. ولی مناطقی مانند مازندران و آذربایجان که معمولا در حیاط مسجد نماز نمی خوانند، هر چند حیاط وابسته به مسجد است ولی چون جزء آن یعنی محل نماز نیست، برای ساخت سرویس مانعی ندارد.

سؤال ۶- در مسئله ۷۴۲ رساله توضیح المسائل، تفاوت بین فراموش کردن نجاست چیزی و با آن نماز خواندن با نجاست بدن یا لباس نمازگزار چیست؟

جواب: فرق در نص است؛ با توجه به روایات، اگر نجاست لباس یا بدن را فراموش کند، باید نماز را اعاده کند. ولی اگر نجاست چیزی مانند فرش را فراموش کند، و بدن یا لباس مرطوب با آن ملاقات کند، چون علم به سرایت نجاست پیدا نمی کند، نماز

مسئله ۱- در مفاتیح الجنان در اعمال شب عید غدیر، نماز دوازده رکعتی به یک سلام آمده، که در مفاتیح نوین آنرا حذف کرده ایم؛ زیرا تمام نمازهای مستحبی دو رکعتی است، جز نماز اعرابی که چهار رکعت است. و در مورد نماز شب عیدغدیر، هرگاه انجام شود، باید هر دو رکعت به یک سلام خوانده شود.

مسئله ۲- زیارت امام زاده هایی که دارای سند معتبر هستند اشکال ندارد؛ زیارت بقیه به قصد رجاء مانعی ندارد. ولی اضافه کردن امام زاده جدید بدون مدرک و دلیل معتبر جایز نیست و نمی توان با خواب و امثال آن که باعث سوء استفاده افراد سود جو می شود، مقبره ای را به عنوان امام زاده معرفی کردو برای آن گنبدو بارگاه ساخت.

مسئله ۳- قبرستان متروکه، آب انبار و حمام های عمومی قدیمی که ظاهر آن وقف بوده و کاملاً مترو که شده است، مانند قبرستانهایی که داخل شهرها قرار می گیرند و به دلیل بهداشت و غیره مانع دفن اموات در آنجا می شوند، می توان آنها را با توجه به منفعت و مصلحت وقف، تبدیل به بنای خیریه کرد یا اجاره داد یا فروخت و صرف مصارف وقف کرد. و ملاک، آن چیزی است که أقرب به نظر واقف باشد. و درواقع « ما لا یدرک کله، لا یترک کله! ». مثلا قبرستان را به مسجد و حسینیه و اگر لازم نبود به درمانگاه تبدیل نمایند؛ و اگر امکان نداشت بفروشد و صرف قبرستان جدید شهر کنند. و یا آب انبارها را تبدیل به مدرسه کنند؛ و اگر نیاز نبود

صحیح است (با توجه به اینکه طهارت از نجاست، شرط علمی است نه واقعی).

سؤال ۷- آیا با اجازه متصدیان بانک، می توان وام را درمورد دیگری غیر از آنچه شرط شده مصرف کرد؟

جواب: دو صورت دارد، گاهی وام قرض الحسنه است، و متصدی اختیار تغییر اجازه در مصرف وام را دارد، در این صورت اشکال ندارد؛ ولی هرگاه وام هایی است که سود می گیرند، در اینجا باید تحت عقود شرعی باشد؛ و نمی توان از آن عقود تخلف کرد، مگر اینکه درمورد جدید، عقد شرعی تازه ای منعقد کنند.

سؤال ۸- آیا در انواع وام ها، وام گیرنده مالک پول می شود یا خیر؟

جواب: در وام های قرض الحسنه مالک می شود. ولی در آنهایی که سود می گیرند چون وکیل از جانب بانک است مالک پول نمی شود. بلکه چیزی برای بانک می خرد، سپس به طور اقساط به خود می فروشد؛ آنگاه آن چیز را مالک می گردد.

سؤال ۹- اگر موکل به وکیل بگوید فلان جنس را برای من بفروش و هر چه بیشتر از این مقدار فروختی برای خودت بردار؛ آیا مشخص نبودن مابه التفاوت سبب اشکال نمی شود؟

جواب: شرط ضمن العقد است و اشکالی ندارد و این مقدار ابهام سبب غرر نمی شود.

سؤال ۱۰- طهارت لباس در ماشین های لباسشویی، با توجه به مدل های مختلف آن چه حکمی دارد؟

جواب: پاک است، زیرا در مرحله آب کشیدن لباس (مراحل قبل از آب کشیدن، که با ماده شوینده می شوید، تفاوتی نمی کند چون آب مضاف است)، ماشین های لباسشویی دو صورت دارند: یک نوع در این مرحله، آب را قطع نمی کند، که در حکم شستشو آب کَر است و مشکلی نیست. و نوع دیگر که آب قطع می شود، حکم تطهیر با آب قلیل را دارد و با یک مرتبه شستن، ماشین و لباس هر دو پاک می شود. البته در لباس شویی های سطلی اگر ماشین، لباس را به طور کامل نمی شوید، باید آب کشیده شود.

سؤال ۱۱- اگر در غذای پخته شده نجاستی مانند فضله موش پیدا شود حکم چیست؟

جواب: اگر یقین دارد که نجاست هنگام پختن غذا در ظرف بوده، غذا نجس شده است و نمی توان از آن استفاده کرد. ولی اگر احتمال می دهد بعداً افتاده آن مقدار که یقین به سرایت دارد را جدا می کند و بقیه پاک است و جستجو لازم نیست.

سؤال ۱۲- در مسأله فوق اگر آبروی صاحب خانه به خطر افتد حکم چیست؟

جواب: آبرو به این امور از بین نمی رود و در هر کجا باشد می توان لقمه نانی برای میهمان تهیه کرد مگر اینکه ضرورت جدی پیش آید.

سؤال ۱۳- حق الزحمه ای که از وجوهات پرداخت می شود خمس دارد؟

جواب: اگر به عنوان حق الزحمه باشد خمس دارد. ولی اگر به عنوان مصرف وجوهات پرداخت شود، خمس ندارد (و معمولاً چنین است).

سؤال ۱۴- آیا می شود فضای متحرکی مانند کانتینر و امثال آن را وقف مسجد کرد؟

جواب: مسجد باید در زمین و محل ثابتی باشد.

دفتر حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی (مد ظله)

۱۳۸۸/۰۹/۱۱